

ปัจจัยการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี

Factors encouraging the participation of farmers converting agricultural land in Kanchanaburi

พงศ์ศิริภพ ทองดีวีสุรเกตุ

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Pongsirapop Thongdeerawisuraket

Faculty of Business Administration. Rajamangala University of Technology Rattanakosin.

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทและหน้าที่ของโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ และเพื่อศึกษาปัจจัยในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี โดยใช้แบบสอบถามในการจัดเก็บข้อมูลจากเกษตรกร จำนวน 705 ราย โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Std. Deviation) และทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกส์ (logistic regression) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ช่วงอายุระหว่าง 51 - 60 ปี มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาระหว่าง 21 - 30 ปี มีลักษณะการถือครองที่เป็นของตนเอง เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ในจังหวัดกาญจนบุรีมากที่สุด โดยเฉพาะเรื่องหลักเกณฑ์ในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ สำหรับปัจจัยในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่เกษตรกรให้ความสำคัญทางปัจจัยด้านการตลาดมากที่สุด โดยเฉพาะในเรื่องการจัดหาสถานที่และตลาดในการจัดจำหน่าย รองลงมา คือ ปัจจัยด้านการลดต้นทุนและการเพิ่มผลผลิตในการส่งเสริมเครื่องจักรกลการเกษตร เช่น ชุดเครื่องปลูก ปัจจัยด้านกระบวนการบริหารจัดการทางการจัดให้มีการฝึกอบรมและสัมมนา การสนับสนุนเอกสารวิชาการและคู่มือ และปัจจัยด้านการสนับสนุนของโครงการฯ ในเรื่องความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรและการจัดทำแปลงตัวอย่างเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ ตามลำดับ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยด้านการตลาด ปัจจัยด้านกระบวนการบริหารจัดการ และปัจจัยด้านการสนับสนุนโครงการส่งผลกระทบต่อตัดสินใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ในจังหวัดกาญจนบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 สำหรับปัญหาและอุปสรรคที่พบ คือ การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้โครงการที่ไม่ชัดเจน มีเงื่อนไขในการสมัครเข้าร่วมโครงการที่ยุ่งยาก และมีข้อจำกัดในเรื่องพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ ตามลำดับ

คำสำคัญ : นาแปลงใหญ่, จังหวัดกาญจนบุรี

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the roles and functions of the agricultural extension program and to study the factors in participation in the agricultural extension program of the farmers in Kanchanaburi. Questionnaires were used to collect data from 705 individual farmers. The methodology of this survey was survey research method that the data were analyzed by the computer program. To determine the frequency percentage, mean, standard deviation, and testing the hypothesis, and logistic regression analysis were used to determine the level of significance at 0.05 level.

It was found that the most of farmers were male. The age ranged from 51 to 60 years old with primary education. Most of the farming practices were between 21 and 30 years long. Farmers had a better understanding of the roles and functions of the agricultural extension program in Kanchanaburi, especially in the rules of participation for the agricultural extension system. For agricultural extension system for the factor of participation in the agricultural extension program, the most important factor was marketing. Especially, in the procurement, marketing facility in distribution was a minor factor in reducing costs and increasing productivity in the promotion of agricultural machinery such as planters. The main factor of management process should provide training and seminars for farmers including academic papers and manuals for supporting factors in the project. Moreover, the farmers should strengthen ability by studying from the sample preparation and the learning center. The hypothesis test showed that the market factor management process factors and the project support factor impacts on the decision to participate in the Agricultural Extension Program in Kanchanaburi. The problems and obstacles encountered in this study were public relations, there were no conditions to apply for the program. There were some restrictions on participating in some areas.

Keywords : great plains, Kanchanaburi.

บทนำ

การบริหารจัดการทางด้านระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีการกำหนดมาตรการและนโยบายที่สำคัญ 6 เรื่อง ได้แก่ 1) การลดต้นทุนและเพิ่มโอกาสในการแข่งขันสำหรับสินค้าเกษตร 2) การบริหารจัดการพื้นที่สำหรับการทำเกษตรกรรม (Zoning) 3) ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ 4) เกษตรอินทรีย์ 5) ศูนย์การเรียนรู้ โดยการเพิ่มประสิทธิภาพทางการผลิตสินค้าเกษตร และ 6) ธนาคารสินค้าเกษตร ซึ่งนโยบายทั้ง 6 เรื่องมีความสำคัญและการเชื่อมโยงกัน โดยมาตรการที่ 3 เรื่อง ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยมีเป้าหมายในการดำเนินงานทุกจังหวัด มีทั้งหมด 650 แปลง ซึ่งปัจจุบันมีแปลงใหญ่ที่ได้รับการรับรองแล้ว จำนวน 596 แปลง และมีแปลงที่อยู่ในความดูแลของกรมส่งเสริมสหกรณ์ 22 แปลง (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2561)

การกำหนดแนวทางการพัฒนาของประเทศในด้านเศรษฐกิจตามนโยบายของรัฐบาล โดยการเสนอโครงการต่าง ๆ ที่ช่วยให้ภาคเกษตรกรของประเทศไทยมีความเข้มแข็ง ซึ่งโครงการที่สำคัญ คือ การปรับโครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตร สินค้าพืช สินค้าปศุสัตว์ และสินค้าประมง โดยมอบหมายให้เป็นหน้าที่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นหน่วยงานส่วนกลางที่ทำหน้าที่ดังกล่าวตามแนวทางการพัฒนาของกระทรวงที่เรียกว่า Road Map โดยเน้นความสำคัญ 4 ด้าน คือ ด้านการลดต้นทุนการผลิต ด้านการเพิ่มผลผลิต ด้านการพัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการการผลิต และด้านการเชื่อมโยงตลาด เช่น การรวมแปลงการผลิตให้เป็นแปลงผลิตขนาดใหญ่ ก่อให้เกิดกิจกรรมลดต้นทุนการผลิต สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างเป็นรูปธรรม ก่อให้เกิดการเพิ่ม

โอกาสในการแข่งขันและการพัฒนาอย่างมีศักยภาพให้กับสินค้าเกษตร รวมถึงผลผลิตที่ได้มาตรฐานตรงตามความต้องการของตลาดเพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทานของสินค้า ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาสินค้าล้นตลาดและราคาสินค้าเกษตรที่ต่ำ

โครงสร้างภาคการเกษตรของจังหวัดกาญจนบุรีมีลักษณะเป็นแบบครัวเรือนเกษตรกรรมมีลักษณะเป็นแบบรายย่อยที่มีพื้นที่การเพาะปลูกทางการเกษตรขนาดเล็กต่างคนต่างดำเนินงานของตนเอง ส่งผลให้เกษตรกรต้องเผชิญกับปัญหาและข้อจำกัดต่าง ๆ เช่น มีรายได้ที่ไม่เพียงพอต่อความอยู่รอด ปัญหาด้านต้นทุนการผลิต ได้แก่ ค่าพันธุ์พืช ค่าปุ๋ยเคมี สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ค่าใช้จ่ายของเครื่องจักรกล และค่าจ้างแรงงานด้านการเกษตร รวมถึงปัญหาในด้านการขาดอำนาจต่อรองของเกษตรกรตลอดจนกระบวนการผลิตการจัดการห่วงโซ่อุปทาน ปัญหาด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่ยังไม่เข้าถึงเกษตรกรเท่าที่ควร รวมถึงปัญหาทางการเชื่อมโยงตลาดระหว่างเกษตรกร ผู้ประกอบการและสหกรณ์การเกษตรเพื่อให้เกษตรกรได้รับราคาที่เป็นธรรม

ดังนั้น โครงการฯ ดังกล่าวของรัฐบาลที่ช่วยให้เกษตรกรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นทำให้เกิดศักยภาพของระบบเศรษฐกิจของประเทศ แต่ยังคงขาดความสนใจของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการฯ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจในการศึกษาปัจจัยในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี เพื่อเป็นการบริหารจัดการร่วมกันระหว่างเกษตรกรที่เป็นศูนย์กลางในการดำเนินงานและหน่วยงานภาครัฐบาลที่เป็นศูนย์กลางในด้านความช่วยเหลือ และเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการด้านพัฒนาระบบเศรษฐกิจภายในจังหวัดที่จะนำไปสู่ระบบเศรษฐกิจของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาบทบาทและหน้าที่ของโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่
2. เพื่อศึกษาปัจจัยในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

1. การเก็บข้อมูล

1.1 แบบปฐมภูมิ (Primary Data)

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่มุ่งเน้นที่ปัจจัยที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี โดยพื้นที่ในการศึกษา คือ พื้นที่การเพาะปลูกข้าวในจังหวัดกาญจนบุรี

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เกษตรกรที่ปลูกข้าวในจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 13 อำเภอ ทั้งที่เข้าร่วมโครงการและไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้วิจัยใช้วิธีการคำนวณของขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการประยุกต์การกำหนดของวิธีการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก ตามกฎของรูลอฟท์ Vittinghoff and McCulloch (2006) และ Peduzzi, Concato, Kemper, Holford, and Feinstein (1996) เสนอแนะไว้ว่าถ้ามีตัวแปรในการทำงาน 1 ตัว ควรมีขนาดตัวอย่างที่เกิดเหตุการณ์ที่สนใจศึกษาอย่างน้อยที่สุด 10 เหตุการณ์ เพราะจะให้การประมาณค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยน่าเชื่อถือ และมีช่วงความเชื่อมั่นของการประมาณ ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรทำนายทั้งหมด 39 ตัว จึงต้องการจำนวนตัวอย่างที่เกิดเหตุการณ์ที่สนใจรวมอย่างน้อยที่สุด 390 ราย และจากการขอสถิติ

ของเกษตรกร (สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี, 2561) ที่เข้าร่วมโครงการฯ กับเกษตรกร ที่ไม่เข้าร่วมโครงการฯ มีความแตกต่างกัน ดังนั้น ขนาดตัวอย่างรวมทั้งสิ้น จำนวน 700 ราย ประกอบด้วย เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 300 รายและเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 400 ราย ทั้งนี้เกษตรกรดังกล่าวจะต้องมีอำนาจต่อการตัดสินใจการเข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการฯ ดังกล่าว

1.2 แบบทุติยภูมิ (Secondary Data)

เป็นข้อมูลช่วยสนับสนุนให้การศึกษาในครั้งนี้ได้ผลวิจัยที่สมบูรณ์ โดยการรวบรวมเอกสารต่างๆ เช่น งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ทฤษฎีและแนวคิดในด้านระบบส่งเสริมการเกษตรแบบนาแปลงใหญ่ เอกสารที่ได้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานการเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น จำนวนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียน พื้นที่ที่ใช้ในการเพาะปลูก รวมถึงจำนวนผลผลิตที่ได้รับ เป็นต้น

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Method) ข้อมูลส่วนบุคคลของเกษตรกร โดยใช้ค่าสถิติต่าง ๆ มาวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2.2 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) ในส่วนของการแปลความหมาย และการวิเคราะห์บทบาทและหน้าที่ของโครงการฯ รวมถึงปัจจัยที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ของเกษตรกรภายในจังหวัดกาญจนบุรี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ติดต่อหน่วยงานต่างๆ เช่น สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรและสำนักงานเกษตรจังหวัด

กาญจนบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

2. สร้างแบบสอบถามให้กับผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบและให้คำแนะนำ หลังจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับงานวิจัยเล่มนี้

3. นำเครื่องมือแบบสอบถามที่สมบูรณ์ออกสอบถามกับกลุ่มที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 ราย ได้ค่าเฉลี่ยความน่าเชื่อถือเท่ากับ 0.864

4. นำเครื่องมือแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบออกสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่ได้มีการกำหนดไว้แล้ว หลังจากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ผลข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม นำมาทำการตรวจสอบถึงความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้รับกลับมาในแต่ละชุด แต่ละหัวข้อ แล้วนำมาวิเคราะห์ตามแต่ละส่วน of แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป SPSS for Windows 22.0 วิเคราะห์ด้วยค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Std. Deviation) และทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก (logistic regression) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ 0.05 และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบของตารางประกอบกับคำบรรยาย โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และข้อมูลเกี่ยวกับการเพาะปลูกข้าวรวมถึงการเข้าร่วมและไม่เข้า

โครงการฯ วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ โดยการแสดงผลในรูปแบบของตารางและภาพประกอบการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการวิเคราะห์หีบหอบทหน้าที่ของโครงการส่งเสริมการเกษตรนาแปลงใหญ่ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยการแสดงผลในรูปแบบของตารางประกอบการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการวิเคราะห์ถึงปัจจัยของโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานด้วยวิธีการถดถอยโลจิสติกส์ แสดงผลในรูปแบบของตารางประกอบการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคจากโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแสดงผลในรูปแบบของตารางประกอบการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์โดยสถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการสอบถาม จำนวน 705 ราย ซึ่งครอบคลุมทั้ง 13 อำเภอ ประกอบด้วย เพศชาย จำนวน 390 ราย และเพศหญิง จำนวน 315 ราย ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 32.48 มีระดับการศึกษาประถมศึกษา ร้อยละ 62.69 สถานภาพแต่งงานจดทะเบียน ร้อยละ 61.84 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนระหว่าง 1-3 คน ร้อยละ 54.61 มีประสบการณ์ในการเพาะปลูกข้าว ระหว่าง 21 – 30 ปี ร้อยละ 45.96 นิยมเพาะปลูกข้าวแบบข้าวนาปรัง ร้อยละ 87.38 ส่วนใหญ่การถือครองที่ดิน

เป็นของตนเองทั้งหมด ร้อยละ 61 ผลผลิตข้าวเฉลี่ย 750-1,000 กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการเพาะปลูกข้าวเฉลี่ยต่ำกว่า 5,000 บาทต่อไร่ ร้อยละ 42.84 รายได้จากการเพาะปลูกข้าวเฉลี่ย 7,000-8,000 บาทต่อไร่ ร้อยละ 28.65 กำไรจากการเพาะปลูกข้าวเฉลี่ย 1,000-2,000 บาทต่อไร่ ร้อยละ 31.35 และสัดส่วนของเกษตรกร ในการเข้าร่วมโครงการฯ ร้อยละ 42.84 และไม่เข้าร่วมโครงการฯ ร้อยละ 57.16

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่โดยแบ่งเป็นออก 3 ประเภท ได้แก่ (1) หลักเกณฑ์ของเข้าร่วมโครงการฯ (2) การบริหารจัดการของผู้จัดการนาแปลงใหญ่ และ (3) การส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า (1) หลักเกณฑ์ของการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทของการคัดเลือกพื้นที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้นั้นจะต้องเป็นพื้นที่ที่ไม่ติดกฎหมายอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean=4.58) และเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการคัดเลือกพื้นที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่จะต้องเป็นพื้นที่ที่มีขนาดเหมาะสมน้อยที่สุด (Mean=4.45) (2) ความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการของผู้จัดการนาแปลงใหญ่ เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจว่าผู้จัดการนาแปลงใหญ่จะต้องมีการวางแผนร่วมกับเกษตรกรทางด้านคุณภาพผลผลิตและทางด้านการตลาดที่ชัดเจนมากที่สุด (Mean=4.48) และ (3) ความรู้ความเข้าใจในการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก

โดยเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจว่าการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่จะต้องมีการประเมินผลการดำเนินงานทุกครั้งมากที่สุด (Mean=4.34) และเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจว่าการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่จำเป็นต้องมีการจับพิกัด GPS เป็นพื้นที่รายแปลงมีค่าน้อยที่สุด (Mean=3.62)

สำหรับปัจจัยในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ เป็นการอธิบายถึงตัวแปร 4 ด้าน ประกอบด้วย (1) ปัจจัยทางด้านการลดต้นทุนและการเพิ่มผลผลิต (2) ปัจจัยทางด้านการตลาด (3) ปัจจัยทางด้านกระบวนการบริหารจัดการ และ (4) ปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่สนับสนุนโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ การวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตารางที่ 1

ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อทดสอบตัวแปรที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 4 สมมติฐาน โดยมีตัวแปรอิสระทั้งหมด 4 ตัว ประกอบด้วย ปัจจัยทางด้านการลดต้นทุนและการเพิ่มผลผลิต ปัจจัยทางด้านการตลาด ปัจจัยทางด้านกระบวนการบริหารจัดการ และปัจจัยด้านการสนับสนุนโครงการฯ ส่วนตัวแปรตาม คือ การตัดสินใจเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี วิเคราะห์การถดถอยพหุโลจิสติกส์ (Multiple Logistic Regression) ดังตารางที่ 2

ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคจากการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่จากการสัมภาษณ์เกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 1 สรุปค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยต่าง ๆ ในโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่

ปัจจัยต่าง ๆ ของโครงการส่งเสริมฯ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. ปัจจัยด้านการลดต้นทุนและการเพิ่มผลผลิต	3.85	.240
- การส่งเสริมเครื่องจักรกลการเกษตร เช่น ชุดเครื่องปลูก	4.42	.626
- การส่งเสริมความรู้ในการจัดการเก็บเกี่ยวผลผลิต	4.36	.629
- การส่งเสริมความรู้ในด้านการเตรียมดินสำหรับการเพาะปลูก	4.12	.730
- การสำรวจและเตือนภัยการระบาดของศัตรูข้าวและให้คำแนะนำในการป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูข้าวในชุมชน	4.12	.536
2. ปัจจัยด้านการตลาด	4.11	.333
- จัดหาสถานที่/ตลาด ในการจัดจำหน่าย	4.75	.442
- การจัดการทางด้านกลไกราคา	4.69	.470
- ช่องทางในการจัดจำหน่าย	4.56	.511
3. ปัจจัยด้านกระบวนการบริหารจัดการ	3.78	.323
- การจัดให้มีการฝึกอบรม/สัมมนา	4.41	.584
- การสนับสนุนเอกสารวิชาการ/คู่มือ ด้านการทำเกษตรนาแปลงใหญ่	4.32	.623
- การสนับสนุนให้ความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐราชการ	4.00	.555
4. ปัจจัยด้านการสนับสนุนโครงการ	3.67	.471
- สนับสนุนความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร	3.71	.545
- สนับสนุนการจัดการประกวดต้นแบบนาแปลงใหญ่	3.68	.655
- สนับสนุนการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนและประหยัด	3.68	.533

ตารางที่ 1 ปัจจัยต่าง ๆ ในโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ ประกอบด้วย 4 ปัจจัยพบว่า ปัจจัยด้านการตลาดเกษตรกรให้ความสำคัญมากที่สุด ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.11 รองลงมา คือ ปัจจัยด้านการลดต้นทุนและการเพิ่มผลผลิต ปัจจัยด้านกระบวนการบริหารจัดการ และปัจจัยด้านการสนับสนุนโครงการฯ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.85, 3.78 และ 3.67 ตามลำดับ เมื่อแยกประเด็นของปัจจัยต่าง ๆ 3 ลำดับแรกของปัจจัยหลัก พบว่า

1. ปัจจัยด้านการลดต้นทุนและการเพิ่มผลผลิตพบว่า เกษตรกรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมเครื่องจักรกลการเกษตร เช่น ชุดเครื่องปลูก การส่งเสริมความรู้ในการจัดการเก็บเกี่ยวผลผลิต การส่งเสริมความรู้ในด้านการเตรียมดินสำหรับการเพาะปลูกและการสำรวจเตือนภัยการระบาดของศัตรูข้าวและให้คำแนะนำในการป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูข้าวในชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42, 4.36 และ 4.12 ตามลำดับ

2. ปัจจัยด้านการตลาด พบว่า เกษตรกรให้ความสำคัญกับการจัดหาสถานที่/ตลาดในการจัดจำหน่าย การจัดการทางด้านกลไกราคา และช่องทางในการจัดจำหน่าย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75, 4.69 และ 4.56 ตามลำดับ

3. ปัจจัยด้านกระบวนการบริหารจัดการ พบว่า เกษตรกรให้ความสำคัญกับการจัดให้มีการฝึกอบรม และสัมมนา การสนับสนุนเอกสารวิชาการ คู่มือด้านการทำเกษตรนาแปลงใหญ่ และการสนับสนุน

ให้ความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41, 4.32 และ 4.00 ตามลำดับ

4. ปัจจัยด้านการสนับสนุนโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ พบว่า เกษตรกรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร การจัดการประกวดต้นแบบนาแปลงใหญ่ และการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนและประหยัด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 และ 3.68 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระ 4 ตัวแปรที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี

ตัวแปรอิสระ	B	Sig.	ผลการทดสอบ
1. ปัจจัยทางด้านการลดต้นทุนและการเพิ่มผลผลิต	-.143	.721	ไม่สอดคล้อง
2. ปัจจัยทางด้านการตลาด	-1.062	.000	สอดคล้อง
3. ปัจจัยทางด้านกระบวนการบริหารจัดการ	2.173	.000	สอดคล้อง
4. ปัจจัยทางด้านการสนับสนุนโครงการฯ	-1.800	.000	สอดคล้อง

ตารางที่ 2 ผลจากการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระ 4 ตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ตัวแปรอิสระที่ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ประกอบด้วย ปัจจัยทางด้านการตลาด ปัจจัยทางด้านกระบวนการบริหารจัดการ และปัจจัยทางด้านการสนับสนุนโครงการฯ (Sig=.000) ในขณะที่ปัจจัยทางด้านการลดต้นทุนและการเพิ่มผลผลิตไม่ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจในการเข้าร่วม

โครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี (Sig=.721)

เมื่อพิจารณาน้ำหนักของผลกระทบของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ปัจจัยทางด้านกระบวนการบริหารจัดการส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรีมากที่สุด (B=2.173) รองลงมาได้แก่ ปัจจัยทางด้านการสนับสนุนโครงการฯ และปัจจัยทางด้านการตลาด (B=-1.800, -1.062) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคจากการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่

ปัญหาและอุปสรรค	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้โครงการที่ไม่ชัดเจน	4.34	.798
2. มีเงื่อนไขในการสมัครเข้าร่วมโครงการที่ยู้งยาก	4.12	.984
3. มีข้อจำกัดในเรื่องพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ	4.06	.821
4. เจ้าหน้าที่ไม่มีความชัดเจนการส่งเสริมเกษตรนาแปลงใหญ่	3.94	.672
5. ผู้จัดการนาแปลงใหญ่ให้การสนับสนุนน้อยเกินไป	3.93	.763
6. สมาชิกขาดความรู้ในการจัดทำนาแปลงใหญ่	3.93	.650

ตารางที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคจากการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ปัญหาและอุปสรรคจากการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ที่สำคัญมากที่สุด คือ ด้านการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้โครงการที่ไม่ชัดเจน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 รองลงมา คือ มีเงื่อนไขในการสมัครเข้าร่วมโครงการที่ยู้งยาก มีข้อจำกัดในเรื่องพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ เจ้าหน้าที่ไม่มีความชัดเจนการส่งเสริมเกษตรนาแปลงใหญ่ ผู้จัดการนาแปลงใหญ่ให้การสนับสนุนน้อยเกินไป และสมาชิกขาดความรู้ในการจัดทำนาแปลงใหญ่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12, 4.06, 3.94 และ 3.93 ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรจากการเพาะปลูกข้าวในจังหวัดกาญจนบุรี ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 390 ราย คิดเป็นร้อยละ 55.32 มีช่วงอายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 229 ราย คิดเป็นร้อยละ 32.48 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 442 ราย คิดเป็นร้อยละ 62.69 สถานภาพทางครอบครัว

แต่งงานจดทะเบียนสมรส จำนวน 436 ราย คิดเป็นร้อยละ 61.84 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนระหว่าง 1-3 คน จำนวน 385 ราย คิดเป็นร้อยละ 54.61 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา ระหว่าง 21 - 30 ปี จำนวน 324 ราย คิดเป็นร้อยละ 45.96 การเพาะปลูกข้าวส่วนใหญ่แบบข้าวนาปรัง จำนวน 616 ราย คิดเป็นร้อยละ 87.38 ส่วนใหญ่การถือครองที่ดินเป็นของตนเองทั้งหมด จำนวน 430 ราย คิดเป็นร้อยละ 61 มีผลผลิตอยู่ระหว่าง 750-1,000 กิโลกรัมต่อไร่ จำนวน 342 ราย คิดเป็นร้อยละ 48.51 มีต้นทุนการเพาะปลูกข้าวต่ำกว่า 5,000 บาทต่อไร่ จำนวน 302 ราย คิดเป็นร้อยละ 42.84 มีรายได้จากการจัดจำหน่ายอยู่ระหว่าง 7,000-8,000 บาทต่อไร่ จำนวน 202 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.65 และมีกำไรจากการเพาะปลูกข้าวอยู่ระหว่าง 1,001-2,000 บาทต่อไร่ จำนวน 221 ราย คิดเป็นร้อยละ 31.35 ซึ่งสอดคล้องกับ Ohen (2015) ที่ได้กล่าวว่าผู้มีอาชีพทำนาส่วนใหญ่เป็นเพศชายและมีการศึกษาอยู่ในระดับขั้นพื้นฐาน

บทบาทและหน้าที่ของโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี

แยกได้เป็น 3 ประเด็น ได้แก่ (1) หลักเกณฑ์ในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ ประกอบด้วย เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ จะต้องมีส่วนที่อยู่มารวมกลุ่มกันบริเวณใกล้เคียงกัน เพื่อง่ายต่อการบริหารจัดการ การคัดเลือกพื้นที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ต้องเป็นพื้นที่ที่มีขนาดเหมาะสมและเป็นพื้นที่ที่ไม่ผิดกฎหมาย มีทำเลที่ตั้งในการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ใหม่ที่ตั้งต้องเหมาะสมกับการคมนาคมสะดวก และต้องมีการจัดทำข้อมูลเกษตรกรของผู้เข้าร่วมโครงการฯ ทุกครั้ง (2) การบริหารจัดการของผู้จัดการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ ประกอบด้วย ผู้จัดการนาแปลงใหญ่ต้องมีการวางแผนร่วมกับเกษตรกรทางด้านการลดต้นทุนผลิต ทางด้านการเพิ่มผลผลิต ทางด้านคุณภาพผลผลิตและทางด้านการตลาดที่ชัดเจน (3) การส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ ประกอบด้วย การส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ต้องมีการประเมินผลการดำเนินงานทุกครั้ง ต้องมีการขยายพื้นที่ในการดำเนินงานในปีถัดไป โดยมีความจำเป็นต้องใช้เครื่องจักรกลการเกษตรที่มีความทันสมัย ต้องมีความสามารถในการจับพิกัด GPS เป็นรายแปลงได้ และต้องมีความร่วมมือกับองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการและหน่วยงานเอกชนแบบบูรณาการซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรวุฒ มงคล (2557) ในด้านความต้องการการส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ของเกษตรกรมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการทำการเกษตรแบบแปลงใหญ่ในระดับมากที่สุด รวมทั้งงานวิจัยของ Meagy and all. (2013) และ Mumtaz and Gopal (2017) ที่พบว่าบทบาทและหน้าที่ของการส่งเสริมการเกษตรที่เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและ

พื้นที่ที่ใช้ในระบบของการส่งเสริมการเกษตรมีส่วนที่เกี่ยวข้องกัน

ปัจจัยในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ของเกษตรกร ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ลำดับที่ 1 ปัจจัยด้านการตลาด ในเรื่องการจัดหาสถานที่/ตลาด ในการจัดจำหน่าย การจัดการทางด้านกลไกราคาและช่องทางในการจัดจำหน่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปัฐถากร สร้อยสูงเนิน (2555) ทางการส่งเสริมทางด้านการตลาดที่เน้นด้านการประกันราคาผลผลิต งานวิจัยของวรรณธิดา เบญจกุล (2556) ปัจจัยทางด้านการตลาดที่เน้นด้านการแปรรูปผลผลิต และงานวิจัยของจิรวุฒ มงคล (2557) ที่เน้นการแปรรูปสินค้า ช่องทางการจัดจำหน่ายและการจัดการราคา เป็นต้น ลำดับที่ 2 ปัจจัยด้านการลดต้นทุนและการเพิ่มผลผลิต ในเรื่องการส่งเสริมเครื่องจักรกลการเกษตร เช่น ชุดเครื่องปลูก และการส่งเสริมความรู้ในการจัดการเกี่ยวกับผลผลิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยปัฐถากร สร้อยสูงเนิน (2555) ที่เน้นการส่งเสริมการเกษตรในด้านการวางแผนการผลิต และการตลาดเพื่อลดต้นทุน และคุณภาพของผลิตภัณฑ์ และงานวิจัยของกวิตา ศรีธรรมย์ (2556) ที่มีความต้องการด้านการส่งเสริมความรู้ทางด้านการผลิตอยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 3 ปัจจัยด้านกระบวนการบริหารจัดการ ในเรื่องการจัดให้มีการฝึกอบรมและสัมมนา และสนับสนุนเอกสารวิชาการ/คู่มือด้านการทำเกษตรนาแปลงใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยนฤชล สีสดี (2555) ที่เน้นการส่งเสริมการเกษตรแบบการจัดเวทียุทธศาสตร์ การส่งเสริมเอกสารวิชาการเพื่อการเกษตรสามารถศึกษาได้ด้วยตัวเอง และงานวิจัยของปัฐถากร สร้อยสูงเนิน (2555) การได้รับคำแนะนำจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและการจัดฝึกอบรมให้ความรู้ และงานวิจัยของ Meagy and all. (2013) ที่ใช้ระบบการส่งเสริม

การเกษตรผ่านการฝึกอบรมและการเยี่ยมชมเยือน
รายแปลง และลำดับที่ 4 ปัจจัยด้านการสนับสนุน
โครงการฯ ในเรื่องความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร
และการจัดทำแปลงตัวอย่างเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้
ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mumtaz and Gopal
(2017) วิธีการของการจัดตั้งโรงเรียนทางด้านเกษตร
เน้นภาคสนามและการปฏิบัติในพื้นที่ศึกษาจริง

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งหมด 4 ข้อ
มีเพียง 3 ข้อที่สอดคล้อง ประกอบด้วยปัจจัยทางด้าน
กระบวนการบริหารจัดการ ปัจจัยทางการตลาด
และปัจจัยทางด้านอื่น ๆ ที่สนับสนุนโครงการฯ ซึ่งทั้ง
3 ปัจจัยข้างต้นส่งผลต่อการตัดสินใจในการเข้าร่วม
โครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่
ของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของหลาย
ท่าน ๆ เช่น นฤมล สีดี (2555) ปัฐภากร สร้อยสูงเนิน
(2555) กวิตา ศรีธรรมย์ (2556) วรณชิตา เบญจกุล
(2556) จิรวุฒ มงคล (2557) Meagy and all. (2013)
และ Mumtaz and Gopal (2017) ที่เห็นด้วยกับ
ระบบการส่งเสริมแปลงใหญ่ในด้านการส่งเสริมด้วย
เอกสารวิชาการเพื่อเกษตรกรสามารถศึกษาเรียนรู้
ได้ด้วยตนเอง การจัดให้มีการฝึกอบรมสัมมนาและการ
เยี่ยมชมเยือนรายแปลง การถ่ายทอดเทคโนโลยี
การเกษตรที่ทันสมัย กลไกด้านตลาด เช่น การประกัน
ราคาผลผลิต กลไกราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย
การแปรรูปผลิตภัณฑ์ เพื่อความเข้มแข็งของกลุ่ม
เกษตรกร รวมถึงการจัดทำแปลงตัวอย่างเพื่อเป็นศูนย์
การเรียนรู้ให้กับเกษตรกร สำหรับปัจจัยทางการ
การตลาดและการเพิ่มผลผลิตไม่มีผลต่อการ
ตัดสินใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตร
นาแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับ

งานวิจัยของนักวิจัยหลาย ๆ ท่าน เช่น นฤมล สีดี
(2555) ปัฐภากร สร้อยสูงเนิน (2555) วรณชิตา
เบญจกุล (2556) จิรวุฒ มงคล (2557) Meagy and
all (2013) และ Mumtaz and Gopal (2017) เนื่องจากการ
ส่งเสริมทางการตลาดและการเพิ่มผลผลิตนั้น
มีการวางแผนและบริหารจัดการในเรื่องดังกล่าว
เป็นระยะที่พอสมควรซึ่งผลที่พบก็ไม่ได้มีความแตกต่าง
จากเดิม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ในทางธุรกิจ
และการบริหารจัดการ จากการศึกษาเรื่อง ปัจจัยการ
เข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่
ของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า (1) ปัจจัย
ทางการตลาด เช่น ช่องทางการจัดจำหน่าย
การจัดการทางด้านกลไกราคา จัดหาสถานที่/ตลาด
ในการจัดจำหน่าย และการแปรรูปผลิตภัณฑ์
(2) ปัจจัยทางการกระบวนการบริหารจัดการ เช่น
การเยี่ยมชมเยือนรายพื้นที่ การสนับสนุนเอกสารวิชาการ/
คู่มือ และ (3) ปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่สนับสนุนโครงการฯ
เช่น การจัดทำแปลงตัวอย่างเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้
ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวสามารถนำข้อมูล
ไปใช้ในการวางแผนและแก้ปัญหาในเรื่องดังกล่าวต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป คือ
การเลือกกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ ที่มีความแตกต่างจาก
การศึกษาในครั้งนี้ เช่น การเลือกศึกษากลุ่มเกษตรกร
ในจังหวัดอื่น ๆ การเลือกการทำเกษตรแปลงใหญ่ชนิด
อื่น ๆ หรือการกำหนดตัวแปรอิสระในปัจจัยอื่น ๆ
เพิ่มเติม เพื่อจะให้เห็นว่าผลการศึกษาเป็นอย่างไร
เหมือนหรือมีความแตกต่างกันอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. **ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสถาบันเกษตรกร**. ค้นเมื่อ มกราคม 10, 2561, จาก https://www.moac.go.th/law-moac_economic.
- กวิตา ศรีวรมย์. (2556). **สภาพการผลิตและความต้องการส่งเสริมการผลิตผักซีฟรุ้งของเกษตรกรในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต วิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาการเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จิรวิมล มงคล. (2557). **ความต้องการส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดสกลนคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต วิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาการเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นฤชล สีดี. (2555). **ความต้องการการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรบนพื้นที่สูงในจังหวัดเลย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปัฐถาการ สร้อยสูงเนิน. (2555). **การผลิตข้าวและความต้องการการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรผู้ทำนาในตำบลเมืองเก่า อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วรรณธิดา เบญจกุล. (2556). **การผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรในอำเภอปะเหลียนจังหวัดตรัง**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี. **ข้อมูลการเกษตร**. ค้นเมื่อ มกราคม 5, 2561, จาก <http://www.kanchanaburi.doe.go.th>.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564**. ค้นเมื่อ มกราคม 24 , 2561 จาก <http://www.nesdb.go.th>.
- Meagy J., Rashid H., Barker V., and Islam M. (2013). Effectiveness of Farmer Information Needs Assessment as perceived by the Farmers. *Journal of International Agricultural and Extension Education*. 20 (2) , 43-48.
- Mumtaz A. and Gopal B. (2017). Review of the agricultural extension modes and services with the focus to Balochistan, Pakistan. *Journal of the Saudi Society of Agricultural Sciences*. 8 (2), 1-24
- Ohen S.B. (2015). Cost and Return Analysis in small scale rice production in Cross River State, Nigeria. *International Research Journal of Agriculture Science and Soil Science*. 5(1), pp. 22-27.
- Peduzzi, P., Concato, J., Kember, E., Holford, T.R. and Feinstein, A.R.,. (1996). A simulation study of the number of events per variable in logistic regression analysis, *J. Clin. Epidemiol.* 49.

Vittinghoff, E. and McCulloch, C.E., (2006). **Relaxing the rule of ten events per variable in logistic and cox regression.** Am. J. Epidemiol. 165: 710-718.